

LBRIS

We know
books

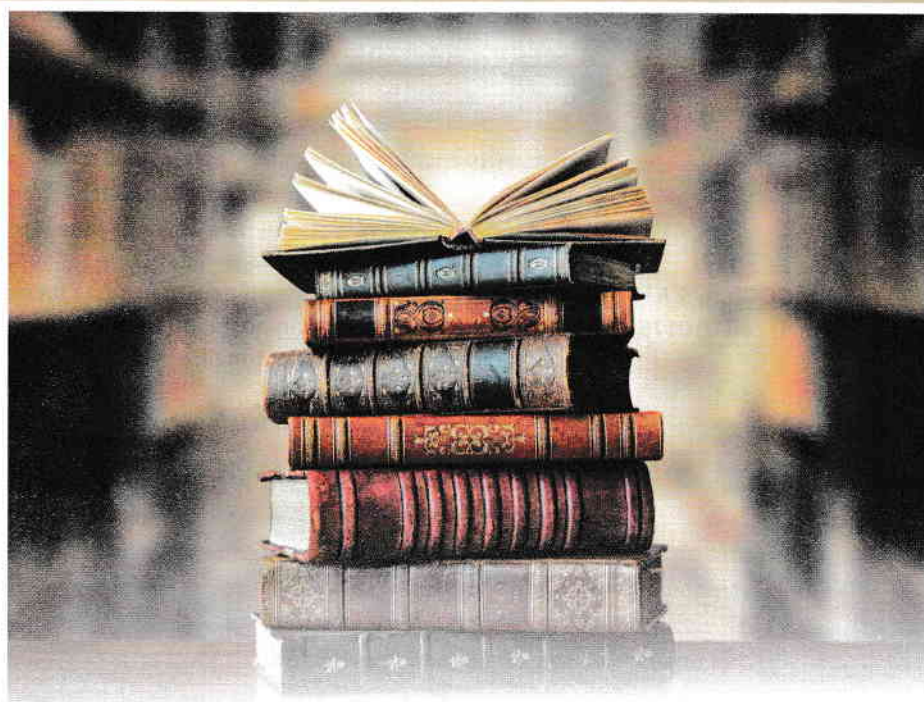
MARIANA NOREL

PETRU BUCURENCIU

MIHAELA DRAGU

*Caietul
elevului*

**LIMBA
ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ**

6

clasa a VI-a

**EDITURA DIDACTICĂ
ȘI PEDAGOGICĂ**

Cuprins

Recapitulare inițială	5
Evaluare inițială	8
Unitatea 1 – LOCURI NATALE	11
A. Aplică ce ai învățat. <i>Cișmigiu et. comp.</i> , de Grigore Băjenaru	12
B. Află mai multe. <i>O stradă cu sentimente</i> , de Ana Blandiana	15
C. Exersează și învață elementele de fonetică. <i>Anne de la Green Gables</i> , de Lucy Maud Montgomery	17
D. Valorifică ce ai aflat. <i>Tradiții și credințe de toamnă</i> , text nonliterar	20
E. Poți mai mult. <i>Hronicul și cântecul vârstelor</i> , de Lucian Blaga	23
F. Evaluatează ce ai învățat. <i>Hotelul „Lăbuța fermecată”. Atenție, vecini răi!</i> , de Feline Lang	26
Unitatea 2 – LIMBA ROMÂNĂ	28
A. Aplică ce ai învățat. <i>Sus inima</i> , de George Coșbuc	29
B. Află mai multe. <i>Limba românească</i> , de Gheorghe Sion	31
C. Exersează și învață elementele de vocabular. <i>Legenda tricolorului</i> , legendă populară românească	35
D. Poți mai mult. <i>România este o țară binecuvântată și iubită de Dumnezeu!</i> , text nonliterar	38
E. Evaluatează ce ai învățat. Citate și texte despre limba română	42
Unitatea 3 – MODELE ÎN VIAȚĂ	44
A. Aplică ce ai învățat. <i>Cocoșul și vulpea</i> , de Jean de La Fontaine	45
B. Află mai multe. <i>Nadia Comănechi</i> , text nonliterar	49
C. Exersează și învață verbul și predicatul. <i>Chemarea străbunilor</i> , de Jack London	52
D. Exersează în continuare. <i>Brosuța cu stea în frunte</i> , povestire populară peruviană	55
E. Poți mai mult. <i>Sobieski și plăieșii</i> , legendă istorică românească	58
F. Evaluatează ce ai învățat. <i>Bivolul și coțofana</i> , de George Topîrceanu	63
Unitatea 4 – PASIUNI. HOBBYURI	65
A. Aplică ce ai învățat. <i>Memorii, 1907-1960</i> , de Mircea Eliade	66
B. Află mai multe. <i>Cititorul din peșteră</i> , de Rui Zink	69
C. Exersează și învață substantivul, pronumele și subiectul. <i>Geniul României! Are doar 13 ani și uimește lumea. NASA o are în prim-plan</i> , text nonliterar	74
D. Valorifică ce ai aflat. <i>15 lucruri extraordinare despre copilul Enescu</i> , de Lidia Melinte	81
E. Evaluatează ce ai învățat. <i>De vorbă cu un copil pasionat de lectură:</i> <i>Maria, 9 ani – „Lectura este o mașină miraculoasă”</i> , text nonliterar	87

Unitatea 5 – FASCINANTA LUME VIE	90
A. Aplică ce ai învățat. <i>Toamna</i> , de Ștefan Octavian Iosif	91
B. Află mai multe. <i>La țară</i> , de Ana Blandiana.	95
C. Exersează și învață adjectivul, numeralul și adverbul. <i>După ploaie</i> , de Otilia Cazimir	99
D. Valorifică ce ai aflat. <i>Amintiri dintr-o călătorie</i> , de Calistrat Hogaș	106
E. Poți mai mult. <i>Dăscălița</i> , de Octavian Goga	110
F. Evaluează ce ai învățat. <i>Toto</i> , de Magda Isanos	113
Unitatea 6 – CĂLĂTOR ÎN LUME	115
A. Aplică ce ai învățat. <i>Micul prinț</i> , de Antoine de Saint-Exupéry	116
B. Află mai multe. <i>De ce iubim călătoriile?, Rolul călătoriilor în existența omului,</i> <i>texte argumentative</i>	121
C. Exersează și învață atributul, complementul și circumstanțialul. <i>Exuvii</i> , de Simona Popescu	124
D. Valorifică ce ai aflat. <i>Deodată în adâncul pădurii</i> , de Amos Oz	129
E. Poți mai mult. <i>Toate pânzele sus!</i> , de Radu Tudoran	132
F. Evaluează ce ai învățat. <i>Drumețul înțelept</i> , de Octav Pancu-Iași	137
Recapitulare finală	140
Evaluare finală	144
Răspunsuri/Autoevaluare	147

UNITATEA 1 - LOCURI NATALE

CONȚINUTURI

Comunicare orală:

- verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare;
- semnale nonverbale de încurajare.

Lectură:

- textul narativ literar în proză;
- instanțele comunicării narative: autor, narator, personaj;
- tipuri de narațiuni: narațiuni la persoana I și la persoana a III-a.

Redactare:

- tipare textuale de structurare a ideilor în textul narativ.

Elemente de construcție a comunicării:

- despărțirea cuvintelor în silabe;
- diftong, triftong, hiat.

Elemente de interculturalitate:

- valori ale culturii populare în spațiul românesc.

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- 1.1. Rezumarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate;
- 1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate;
- 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale;
- 2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse;
- 2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite;
- 3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate;
- 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele;
- 4.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare;
- 4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă;
- 5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României.

• Citește următorul text și rezolvă exercițiile date.

O, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor din Cișmigiu!

Parcă e același freamăt adormitor de acum 15-20 de ani, când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineții, pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreți!

Și ce ciudat! Frunzele ruginite sau palide foșnesc parcă mai puternic și mai nostalgic decât cele încă verzi... Poate unde știu că sfârșitul li-e mai aproape...

În umbra destrămată de toamnă a parcului, toți copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viața de o clipă a unui efemer vegetal și, ca-ntr-un basm de Walt Disney, se aștern covor moale sub pașii întârziți ai trecătorului plictisit de banalul vieții cotidiene!

Lacul tremură la fel ca și atunci; și la fel își leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioșie la șoaptele îndrăgostiților care și-au plimbat înfiorările pe aici.

Cinci și jumătate! Până la șase, când trebuie să ne-ntâlnim, mai am timp să-mi odihnesc ochii și gândurile în grădina aceasta cu amintiri.

O iau agale spre „morminte“, cum numeam colțul discret unde ne adunam noi, lăzăriștii, loc numit astfel din pricina aspectului funerar al pietrelor pe care ne odihneam trudiți, dragă doamne, de atâta învățătură!

Ce mult s-au schimbat!... Pietrele sunt acum aranjate cu totul estetic; dar parcă mai mult farmec aveau pe vremuri, aruncate la-ntâmplare, unele peste altele, dându-ne prilejul să ne cățărăm în vârful lor, ca pe niște piramide, și să sărim, întocmai unor Tarzani în miniatură, pe crengile pomilor, spre spaima și indignarea gardienilor care fluierau alarmați!

De la „morminte“, o potecă îngustă duce spre aleea mare, care, la rândul ei, te scoate în spatele Liceului Lazăr.

Este timpul să mă-ndrept spre liceu. N-aș vrea să-mi stric tocmai acum, la întâlnirea noastră după douăzeci de ani, reputația de punctual, bine stabilită printre colegii mei de-a lungul anilor de școală.

(*Cișmigiu et. comp*, de Grigore Băjenaru)

1. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele de mai jos, preluate din text.

dosnice = _____

farmec = _____

ciudat = _____

indignarea = _____

au surâs = _____

tocmai = _____

ne adunam = _____

reputația = _____

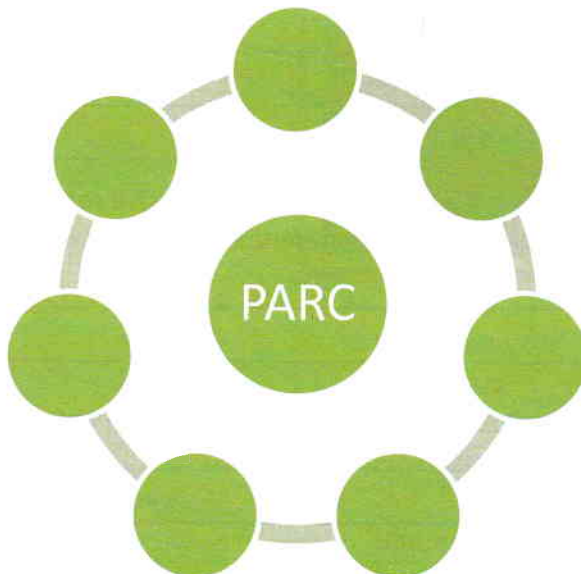
2. Formulează enunțuri cu antonimele cuvintelor date.

același ≠ _____ → _____

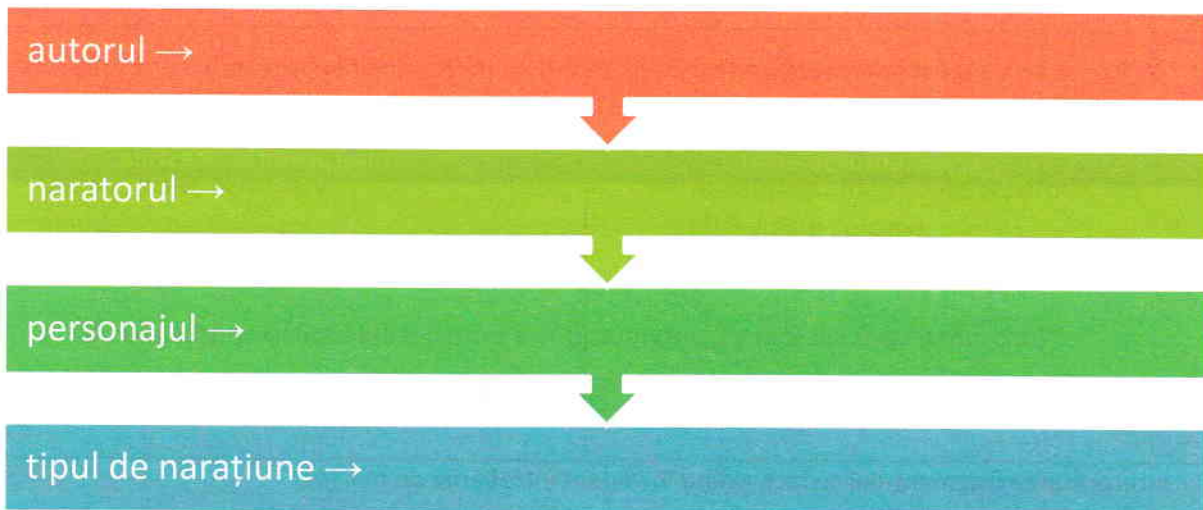
aproape ≠ _____ → _____

trudiți ≠ _____ → _____
 îngustă ≠ _____ → _____
 punctual ≠ _____ → _____

3. Identifică șapte cuvinte din câmpul lexical al *parcului*.

4. Completează următoarea schemă cu informațiile din text.

• Transcrie cinci cuvinte/grupuri de cuvinte din text prin care să susții tipul de narațiune precizat anterior.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5. Compară imaginea parcului din trecut cu cea din prezent. Scrie, în acest sens, un text de 50-70 de cuvinte.

---

6. Pornind de la exercițiul anterior, creează un dialog, de 7-8 replici, între tine și naratorul-personaj, prin care să-i soliciți acestuia detalii sau clarificări referitoare la spațiul evocat.

---

*7. Recitește textul și selectează un fragment care ți se pare semnificativ, care te-a impresionat sau care te-a făcut să te gândești la o experiență personală. Apoi completează tabelul de mai jos.

Fragmentul selectat	Interpretarea acestuia

Interpretarea fragmentului se face având în vedere întrebările de mai jos.

- ✓ De ce ți se pare semnificativ?
- ✓ La cine/ce te-ai gândit când l-ai citit?
- ✓ Ce transmite naratorul prin acesta?
- ✓ Ce întrebări ai în legătură cu fragmentul?

8. Lucrați în echipe și documentați-vă cu privire la căderea frunzelor copacilor în anotimpul toamna. Realizați pentru colegii voștri o prezentare – scrisă, orală sau pe calculator – a fenomenului.

Notă: Exercițiile marcate cu * au un grad de dificultate mai ridicat.

• Citește următorul fragment din opera literară *O stradă cu sentimente*, de Ana Blandiana, și rezolvă exercițiile date.

Strada mea e ca toate străzile de pe pământ:
 Casele sunt așezate una după alta în rând.
 Unele mai frumoase,
 Altele mai urâte
 (Că te și miri)
 Unele mai grase,
 Altele mai subțiri;
 Unele mai murdare,
 Altele mai curățate.
 Și împodobite cu câte și câte
 Înflorituri și modele.

Acoperișurile sunt și ele, care de care,
 Mai țuguiate, mai dibace,
 Mai cu streșini, mai cu hornuri și poduri
 Încercând fiecare
 Să se remarce
 Într-o mulțime de moduri.

Pentru că trebuie să mă credeți de la început
 Pe cuvânt:
 Deși e ca toate străzile de pe pământ,
 Casele ei sunt
 Ambițioase, încăpățânate, curioase,
 Vesele, triste, bârfitoare,
 Timide, impertinente:

Strada mea,
 Oricât pare
 De necrezut,
 Este o stradă cu sentimente.

Uite, casa aceea cu pereții portocalii,
 Prin ferestele căreia se văd
 Flori și perdele cu horbote
 Și se aud glasuri de copii,
 Râde toată ziua în hohote;

În timp ce gardul acela de zid
 Cu cioburi de sticlă deasupra
 (Să nu-l poată nimeni sări)
 E antipatic, morocănos și perfid
 Și îi urăște pe copii.

1. Completează următorul tabel pentru a obține imaginea străzii din fragmentul citit.

aspecte comune cu alte străzi	aspecte originale

C. EXERSEAZĂ ȘI ÎNVAȚĂ ELEMENTELE DE FONETICĂ

- Citește următorul fragment și rezolvă cerințele date.

Se luminase de mult când se trezi Anne și se sculă în capul oaselor, uitându-se nedumerită pe fereastra prin care pătrundea un șuvoi de raze vesele de soare și dincolo de care ceva alb și pufos se legăna, lăsând să se întrevadă astfel și petice de cer albastru.

Pentru o clipă nu-și putu aduce aminte unde se afla. Întâi simți niște fiori de încântare, ca și cum ar fi fost ceva tare plăcut, apoi îi reveni amintirea aceea oribilă. Era la Green Gables și n-o voiau pentru că nu era băiat!

Dar era dimineață și la fereastra ei se afla un cireș înflorit. Sări din pat și traversă încăperea. Împinse cerceveaua, care era așa de înțepenită, de parcă n-ar mai fi fost deschisă de mult – și chiar așa și era – și aceasta rămase atât de neclintită, de parcă nimic n-ar fi putut s-o urnească.

Anne se așeză în genunchi și se uită afară, la dimineața aceea de iunie, cu ochii strălucindu-i de încântare. Ce frumos era! Ce loc încântător! Chiar dacă nu ar mai rămâne aici, își putea imagina că va rămâne. Asta lăsa atâta loc imaginației!

Cireșul era atât de aproape de casă, încât ramurile lui mai că băteau în ea și era așa de plin de flori, încât aproape că nu se zărea nicio frunză. De ambele părți ale casei se aflau livezi mari, una de meri și alta de cireși, amândouă pline de flori. Iar iarba era presărată cu pădăii. În grădina din spate erau arbuști de liliac violet, ce dăduseră și ei în floare și parfumul lor amețitor ajungea până la fereastră, adus de vântul de dimineață.

(*Anne de la Green Gables*, de Lucy Maud Montgomery)

1. Menționează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele date.

cer $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

clipă $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

cireș $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

deschis $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

chiar $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

era $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

aceasta $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

nicio $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

ajungea $\left\{ \begin{array}{l} \text{litere} \\ \text{sunete} \end{array} \right.$

2. Desparte următoarele cuvinte în silabe și marchează silabele accentuate.

fereastra → _____ ramurile → _____

astfel → _____ liliac → _____

genunchi → _____ floare → _____

imaginației → _____ vântul → _____

